Werkzaak Rivierenland
t.a.v. Dagelijks Bestuur

UW KENMERK	
UW BRIEF VAN	
ONS KENMERK	GZDGCB2854552/2854557
VERZENDDATUM	10 november 2026

CONTACTPERSOON	Martine Kooiker
TELEFOONNUMMER	0345 – 477 700
TEAM	Staf Directie Culemborg

ONDERWERP Kader voor kaderbrief en begroting 2028

Geacht bestuur,

In de zienswijzen op uw Begroting 2027 gaven wij aan dat het belangrijk is dat er een nieuwe, realistische financieringssystematiek voor onze gemeenschappelijke regelingen komt, vanwege de wijzigingen in de financiering van gemeenten. In deze brief geven wij aan hoe wij in dat kader kijken naar de voorbereidingen van uw kaderbrief en begroting 2028.

Afspraken over begrotingsindexering tot nu toe
In 2024 is in gezamenlijk overleg tussen de controllers van onze Gemeenschappelijke Regelingen en de concerncontrollers van de gemeenten een methodiek vastgesteld voor de loon- en prijsbijstellingen voor de GR-begrotingen vanaf 2026. Die methodiek gaat ervan uit dat GR'en bepaalde indexen uit de septembercirculaire van het gemeentefonds gebruiken voor het opstellen van hun begroting: een combinatie van index 'Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)' en de 'Loonvoet sector overheid'. Die afspraak was gebaseerd op de gedachte dat ook gemeenten indexen uit de septembercirculaire gebruiken bij hun eigen begroting en dat die grotendeels overeen komen met de indexen van de gemeenschappelijke regelingen.

Herziening financieringssystematiek gemeenten
Bij het maken van de ambtelijke afspraak was nog niet bekend dat de financieringssystematiek van gemeenten tamelijk plotseling zou wijzigen. De nieuwe systematiek koppelt de jaarlijkse ontwikkeling van het gemeentefonds aan het bruto binnenlands product (bbp). De gemeenten krijgen hun loon- en prijsstijgingen via het gemeentefonds nu gecompenseerd op basis van het 'prijs-bbp'. Voordeel van die nieuwe systematiek zou de voorspelbaarheid zijn: minder grote schommelingen, waardoor gemeenten beter kunnen begroten op de middellange termijn.

Nadeel is dat de koppeling aan het bbp zorgt voor een lagere groei van het gemeentefonds dan we de afgelopen jaren gewend waren: vanaf het ravijnjaar 2026 gaan de gemeenten er structureel op achteruit. En de theorie is dat het prijs-bbp voldoende zou moeten zijn voor loon- en prijscompensatie, maar in de praktijk ligt het percentage tot nu toe lager dan de werkelijke inflatie.

Het vraagstuk
De indexatie van de uitgaven van GR'en met de eerder afgesproken percentages leidt ertoe dat alleen al door loon- en prijsbijstellingen de gemeentelijke bijdrage aan GR'en harder stijgt dan de gemeentelijke inkomsten. Dat betekent dat gemeenten die niet ruim in hun financiële jasje zitten – inmiddels de meerderheid van de Rivierenlandgemeenten – voor keuzes zijn komen te staan. Met andere woorden: dat zij in hun meerjarenbegroting bezuinigen om de extra uitgaven aan GR'en mogelijk te maken.

Daarom hebben wij u in onze zienswijzen op uw laatste begroting aangegeven dat het belangrijk is om een nieuwe, realistischere en gedeelde systematiek van begroten voor de Rivierenland-GR'en te ontwikkelen, beter afgestemd op de nieuwe financieringssystematiek van gemeenten.

Wat verzoeken wij u voor uw kaderbrief en begroting 2028
Ons verzoek aan u is om met de bijstelling van uw begroting mee te gaan bewegen met de bijstelling van de gemeentelijke inkomsten. Concreet betekent dit dat we ervan uitgaan dat u allereerst terughoudend bent met het voorstellen van nieuw beleid zonder dekking uit de bestaande begroting. En daarnaast verwachten wij dat de bijdrage aan uw GR door loon- en prijsbijstellingen niet méér toeneemt dan het percentage van het prijs-bbp wat voor dat jaar in de septembercirculaire is opgenomen.

Voor dat laatste gaan we uit van een overgangstermijn: voor het begrotingsjaar 2028 compenseren we 50% van het verschil tussen de loon- en prijsbijstellingen die uw GR op basis van de oude afspraken zou hanteren en de loon- en prijscompensatie die de gemeente ontvangt. Vanaf het begrotingsjaar 2029 gaan we ervan uit dat het effect van de loon- en prijsbijstellingen op de gemeentelijke bijdrage volledig in lijn is met de indexering van het gemeentefonds.

We vragen u om aan de hand van het bovengenoemd kader scenario's en voorstellen voor uw begroting voor te bereiden en voor te leggen aan uw algemeen bestuur, zodat het algemeen bestuur hier een besluit over kan nemen. We verzoeken u per scenario ook de beleidsmatige implicaties zichtbaar te maken.

Gezamenlijke uitwerking
We gaan graag in gesprek over de gevolgen van deze lijn voor uw begroting en dienstverlening en de mogelijkheden voor maatwerk. Zoals eerder aangegeven, stemmen we graag onder andere af hoe wordt omgegaan met jaren wanneer de loon- en prijsontwikkeling in de praktijk hoger uitvalt dan de compensatie in de gemeentelijke inkomsten en de relatie tussen indexering, taakinhoud en serviceniveau. Dat gesprek zal met name in het Algemeen Bestuur plaatsvinden.

Daarnaast voeren we graag ambtelijk overleg voor de praktische uitwerking, zoals de precieze percentages, de berekeningen voor het overgangsjaar en de manier waarop met tussentijdse bijstellingen wordt omgegaan. We zorgen ook voor een rekenmodel waarmee het overgangsjaar inzichtelijk gemaakt kan worden.

Tot slot
We realiseren ons dat vermindering van de middelen gevolgen heeft voor de dienstverlening, zeker nu er steeds meer een beroep wordt gedaan op gemeenten en verbonden partijen. Tegelijkertijd kunnen gemeenten de ontwikkeling van hun uitgaven structureel niet los zien van de ontwikkeling van hun inkomsten. Dat vraagt net als van onze gemeentelijke afdelingen ook van gemeenschappelijke regelingen om binnen de beschikbare financiële ruimte keuzes te maken en inzichtelijk te maken wat daarvan de gevolgen zijn. Wij zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en GR'en om tot een financieel houdbare balans te komen tussen ambities, taken, middelen en dienstverlening.

Met vriendelijke groet,

De colleges van B&W van de gemeenten

Buren
Culemborg
Neder-Betuwe
Tiel
West-Betuwe
Zaltbommel